

ΕΛΛΗΝΙΚΣ

ΑΔΕΛΦΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥ.

ΧΩΝ

ΕΛΛΗΝΙ

ΔΩΝ

ΝΟΣΟΚΟ-

ΜΩΝ

Υ
Γ
Ε
Ι
Α
Σ

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Τ
Ε
Χ
Ν
Ο
Λ
Ο
Γ
ΙΑ

19 - ΙΟΥΝΙΟΣ 1967

ΕΛΛΗΝΙΣ ΑΔΕΛΦΗ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Διευθύνσεις συμφώνως τῷ Α. Ν. 1092
ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ, Θεραπευτήριον «Εὐαγγελισμός», Ὑψηλάντου 45 - 47

Ἐπιτελεσθεὶς τυπογραφείου :
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Δημοκρίτου 8 καὶ Σόλωνος

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ εις Ὑπουργὸν Κοιν. Προνοίας κ. Ε. ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΝ	
ΥΠΟΥΡ. ΚΟΙΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ (Τμ. Ἐκπ. Νοσοκόμων).....	
Α. Ν. ΤΣΙΡΙΝΤΑΝΗ Ἐπιστολὴ θυσίας — Ἡ Ἀδελφὴ Νοσοκόμος	
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΙ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ	
ΥΠΟΥΡΓΙΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	
ΑΦΡ. ΡΑΓΙΑ Τὸ νόημα τῶν «Διπροσωπικῶν Σχέσεων» εἰς τὸ Νοσηλευτικὸν ἔργον	
«ΒΑΣΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΟΣ», Πρόλογος τῆς ἐκδόσεως ὑπὸ τῆς Γεν. Γραμ. τοῦ Διεθνοῦς Συμβ. Νοσοκόμων (Μετάφρ. ΣΤ. ΠΑΠΑΜΙΚΡΟΥΛΗ)	
ΑΙ ΑΔΕΛΦΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΙΝ «ΕΧΡΟ» (Ἀπὸ τὸ περιοδ. «Καναδὴ Ἀδελφὴ», Μετάφρ. ΕΥΡ. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΙ)	
Κ. Γ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ: Ὁ Μαρίνος Γερουλάνος γιὰ τὴν Ἀδελφὴ Νοσοκόμο	
ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΧΟΛΗΝ ΤΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΕΣΔΕΝ — Τμῆμα Βόλου.....	
ΓΝΩΣΤΑ ΜΑΣ ΠΡΟΣΩΠΑ (Ἀπὸ τὸ WHO), Νέα Βιβλία)	
ΕΙΔΗΣΕΙΣ — ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ	

Κ. Γ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Τμ. Υγειον., Υπηρεσίας Υπ)τος ΙΚΑ Αθηνών

Ο ΜΑΡΙΝΟΣ ΓΕΡΟΥΛΑΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΔΕΛΦΗ ΝΟΣΟΚΟΜΟ

Τὸν Μάρτιο, συμπληρωθήκανε 100 χρόνια ἀπὸ τὴν γέννηση ἑνὸς μεγάλου γιατροῦ. Ἐνὸς ἀληθινοῦ, ὀλοκληρωμένου ἀνθρώπου. Ἐνὸς πραγματικοῦ Χριστιανοῦ : Τοῦ Μαρίνου Γερουλάνου.

Διάσημος χειρουργός, μὲ διεθνή προβολή, μόχθησε ὅσο λίγοι στὴν πατρίδα μας γιὰ τὴν πρόοδο τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης.

Πνεῦμα εὐρύτατο, μεθοδικό, φωτεινό, στηριγμένο σὲ στέρεες βάσεις ἐνατενίσεως τῶν προβλημάτων τοῦ σήμερα, συνέλαβε σωστά καὶ μὲ πληρέστατη κατανόηση καὶ τὸ πρόβλημα τῆς ἰατρικῆς περιθάλψεως, πὺ δὲν πρέπει νὰ εἶναι μόνο μιὰ μηχανικὴ παροχὴ ἰατρικῶν φροντίδων, ἀλλὰ ταυτόχρονα καὶ βασικά, πρόβλημα ψυχῆς. «Ἡ ψυχὴ — γράφει — δίδει εἰς τὸ ἄψυχον σῶμα τὴν ζωὴν καὶ ἐπιδρᾷ ἀδιαλείπτως ἐπὶ ταύτης μέχρι καὶ τῶν ἐλαχίστων αὐτῆς ἐκδηλώσεων. Διαχωρισμὸς ὅθεν ψυχῆς καὶ σώματος δὲν εἶναι νοητός. Ὑπάρχει μόνον ἓν ἐνιαῖον βιολογικὸν σύνολον ἐκ τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς ἀποτελούμενον». Καὶ σωστά, εἶδε τὴν ἀνεκτίμητη συμβολὴ τῆς ἀδελφῆς νοσοκόμου στὸν ἀγῶνα κατὰ τῆς ἀρρώστιας. Κατὰ τοῦ θανάτου. Τοῦ θανάτου τόσον τοῦ σώματος ὅσον καὶ τῆς ψυχῆς.

Πρὶν ὅμως δοῦμε τίς σκέψεις του σχετικὰ μὲ τὸν ρόλο τῆς ἀδελφῆς νοσοκόμου, ἄς ἐκθέσουμε μὲ λίγα λόγια τὴν ζωὴ καὶ τὸ ἔργο του.

Γεννήθηκε τὸν Μάρτιο τοῦ 1867 στὴν Πάτρα. Πέθανε τὸ ἔτος 1960. Σὲ ἡλικία

20 ἐτῶν, δηλαδὴ στὰ 1887, ἄρχισε νὰ σπουδάζῃ ἰατρικὴ στὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Μονάχου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον καὶ ἔλαβε τὸ δίπλωμά του στὰ 1892, γενόμενος ἐν συνεχείᾳ διδάκτωρ. Τὸ 1893 παρακολούθησε μαθήματα στὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Βερολίνου, τὸ 1894 προσελήφθη ὡς βοηθὸς τῆς παθολογικῆς κλινικῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μονάχου καὶ ἀπὸ τὸ 1894 - 1896 βοηθὸς τοῦ Νοσοκομείου St. Hedwig τοῦ Βερολίνου καὶ κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα 1896 - 1902 βοηθὸς τῆς χειρουργικῆς κλινικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Greiswald, τοῦ ὁποῖου καὶ ἔγινε ὑφηγητῆς τὸ 1897. Τὸ 1902, ὀνομάζεται ἑκτακτος καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Κιέλου. Τὸ ἔτος αὐτὸ ἡ Βασίλισσα Ὀλγα (τῆς ὁποίας προσφάτως ἐωρτάσθησαν ἀπὸ τὴν Σχολὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τὰ 100 χρόνια ἀπὸ τὴν ἀφιξή της στὴν Ἑλλάδα), στὴν γενικώτερη προσπάθειά της νὰ κἀνῃ τὸ Νοσοκομεῖον αὐτὸ ἓνα πρότυπον Νοσοκομεῖον, κάλεσε τὸν Μαρίνο Γερουλάνο, ὁ ὁποῖος ἤλθε καὶ ἀνέλαβε τὴν χειρουργικὴ κλινικὴ, στὴν διεύθυνση τῆς ὁποίας καὶ παρέμεινε μέχρι τὸ 1914, συνετέλεσε δὲ πάρα πολὺ στὴν ἐδραίωση τῆς φήμης τοῦ Νοσοκομείου. Τὸ 1907 ἱδρυσε τὸ γνωστότατο «Γερουλάνειο Ἰδρυμα». Ἀπὸ τὸ 1917 μέχρι καὶ τοῦ ἔτους 1939 ἦταν καθηγητῆς τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, πρόσφερε δὲ ἀκούραστα τίς ὑπηρεσίες του σ' ὄλους τοὺς πολέμους εἰς τοὺς ὁποίους ἔλαβε μέρος ἡ Ἑλλάς. Ἦταν μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν καὶ πολλῶν ξένων ἰατρι-

κῶν ἐταιρειῶν. Πάμπολλες οἱ μελέτες του ἐπὶ ἰατρικῶν θεμάτων.

Ἄκούραστος, εἶχε σὰν ἔμβλημα του τὸ ὑπηρετεῖν. Χαρακτηριστικὰ γράφει ὁ καθηγητῆς Χ. Τοῦλ (Ἀκτῖνες, Ἰουν. 1964) : «Ἦτο παράδειγμα ἐργατικότητος. Ὁρθρου βαθέος ἀφυπνίζετο ἐν τῇ κατοικίᾳ του ἐν Παλαιῷ Φαλήρῳ, διὰ νὰ καταφθάσῃ εἰς Ἀθήνας πολὺ πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, νὰ προβῆ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν ἐπίσκεψιν ὄλων τῶν ἀσθενῶν ἀνελλιπῶς, νὰ χειρουργήσῃ κατόπιν ἐπὶ πολλὰς ὥρας εἴτε ἐν τῇ πανεπιστημιακῇ εἴτε ἐν τῇ ἰδιωτικῇ κλινικῇ, χωρὶς ποτὲ νὰ παραλείψῃ τὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος εἰς τοὺς φοιτητάς. Μετὰ λιτότατον γεῦμα, ἤρχιζεν εὐθὺς ἀμέσως τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἀναμένοντος πλήθους τῶν ἀσθενῶν, ἀπόρων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐλάμβανε μέρος εἰς συμβούλια, συμμετεῖχε τῶν συνεδριάσεων τῶν Ἐταιρειῶν ἢ Ἀδελφάτων τῶν Νοσοκομείων καὶ τέλος, παρ' ὄλον τὸν κάματον, παρέμενε μέχρι βαθείας νυκτὸς ἀσχολούμενος μὲ τὴν συγγραφὴν ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν».

Τεραστία εἶναι κατὰ τὸν καθηγητὴν Μαρίνον Γερουλᾶνον, ἢ συμβολὴ τῆς Ἀδελφῆς Νοσοκόμου εἰς τὴν θεραπείαν τοῦ ἄρρωστου. Δὲν εἶναι ἡ ἀδελφὴ ἀπλῶς καὶ μόνον ὁ ἐκτελεστής (ὅπως κάκιστα πολλοὶ γiatροὶ πιστεύουν) τῶν ἐπιστημονικῶς ἐνδεδειγμένων πρὸς ἐπίτευξιν τῆς θεραπείας. Δὲν περιορίζεται ἡ ὑποχρέωσις της εἰς τὴν ἐπίτευξιν νοσηλευτικοῦ καθήκοντος, ἀλλὰ ἄμεσος εἶναι ἡ συμβολὴ της εἰς τὴν θεραπείαν τοῦ ἀσθενοῦς διὰ τῆς ψυχικῆς ἐνισχύσεως αὐτοῦ, ἢ ὁποῖα τεραστίαν ἔχει σημασίαν γιὰ τὴν πορεία καὶ τὴν ἔκβαση τῆς νόσου καὶ τῆς ὁποίας τὸ μέγιστο βάρος, φέρει ἡ ἀδελφὴ νοσοκό-

μος. «Διὰ τῆς συνδυασμένης ἐνεργείας ἱατροῦ καὶ Ἀδελφῆς, τοῦ μὲν ἱατροῦ ἀπὸ τῆς ἐπιστημονικῆς, τῆς δὲ Ἀδελφῆς ἀπὸ τῆς πνευματικῆς πλευρᾶς, ἐπιτυγχάνεται ἡ ὀλοκληρωτικὴ ἐξυγίανσις τοῦ πάσχοντος, συμπληρουμένης διὰ τῆς συμβολῆς τοῦ τὴν θεραπείαν παρακολουθοῦντος ἱερέως».

Ἐξὶ εἶναι βασικὰ τὰ καθήκοντά της :

1) Ἀκρίβεια (κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων της).

2) Ἐπισταμένη παρακολούθησις (τῆς πορείας τῆς νόσου σὲ σχέσιν μὲ τὴν ἀκολουθητέαν θεραπευτικὴν ἀγωγὴν).

3) Ἀφοσίωσις (πρὸς τὴν ἐργασίαν της καὶ τὸν ἀσθενῆ).

4) Ἀρίστη συμπεριφορὰ.

5) Κατανόησις (πρὸς τὸν πάσχοντα) καὶ

6) Πρόθυμος ἐξυπηρέτησις (τῶν ἐπιθυμιῶν αὐτοῦ).

«Ἡ δὲ Προϊσταμένη Ἀδελφὴ διὰ τοῦ προσηνοῦς τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον θὰ ὑποδεχθῆ τὸν ἄρρωστον, τῆς φροντίδος ὅπως ὁ προσερχόμενος ἀσθενὴς ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς αἰσθανθῆ ὅτι εὐρίσκεται εἰς θερμόν, ἐνδιαφερόμενον δι' αὐτὸν περιβάλλον, διὰ τῆς παρεχομένης οὕτω ψυχικῆς ἐνισχύσεως, συμβάλλει ἐξαιρέτως εἰς τὴν καλὴν πορείαν καὶ ἔκβασιν τῆς νόσου».

Δὲν σταματᾷ ὁμως ἐδῶ. Κορυφαῖος γiatρὸς ὁ ἴδιος, ἐξυψώνει τὴν ἀδελφὴ νοσοκόμο σὲ ὕψιστο σημεῖον. Ἡ ἐπίδρασις της δὲν τερατίζεται μὲ τὴν κατανίκησιν τῆς ἀρρώστιας. Συνεχίζεται καὶ μετὰ ἀπ' αὐτήν. Καὶ πολλὰς φορὰς χάρις στήν ἐπίδρασιν αὐτήν, ὁ ἄρρωστος δὲν ἀναγεννιέται μόνον σωματικά, ἀλλὰ καὶ πνευματικά καὶ ψυχικά. Στὸ κρεβάτι τοῦ πόνου παραμένει μαζὶ μὲ τὰ ἄχρηστα φιαλίδια τῶν φαρμάκων ὁ παλιὸς ἑαυτὸς τοῦ ἀσθενοῦς. Καὶ τὴν ἐξώπορτα τοῦ Νοσο-

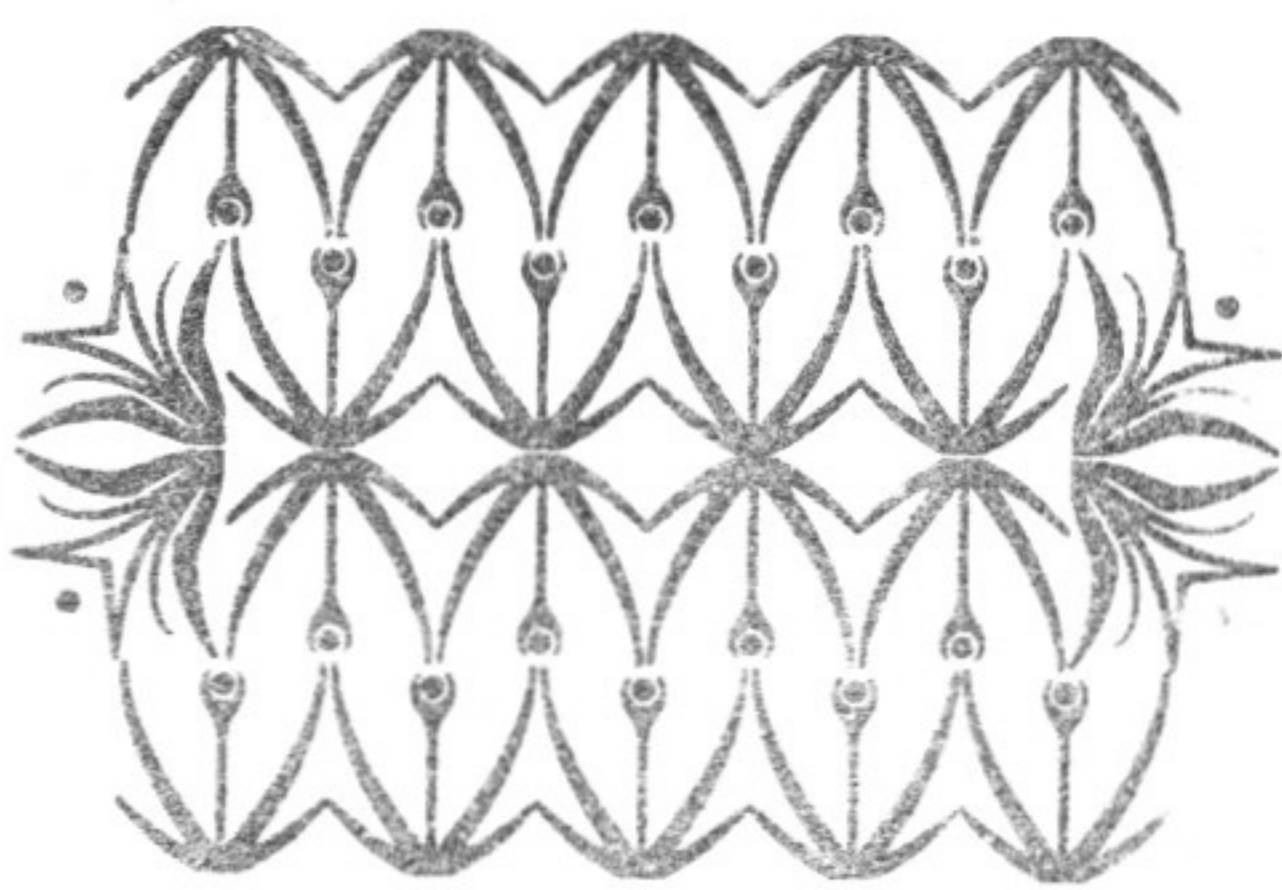
κομείου δρασκελίζει πιά ένας άλλος άνθρωπος. Ένας άνθρωπος ανανεωμένος. Ένας άνθρωπος ήθικός. Τέλειος. ΕΝΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ.

Κι αυτό οφείλεται σ' έναν άλλο λεπτοκαμωμένο άνθρωπο, δέκα ίσως, φορές πιο αδύναμο από τον προηγούμενο. Έναν άνθρωπο με λευκή μπλούζα και φωτεινή ψυχή: ΤΗΝ ΑΔΕΛΦΗ ΝΟΣΟΚΟΜΟ. Για την οποία ένα άλλο ξεχωριστό στέλεχος της κοινωνίας μας, ο καθηγητής της Θεσσαλονίκης κ. Ίω. Ξηροτύρης λέγει ότι: «ή ύπηρεσία της είναι κάτι σαν τη θεία λειτουργία». («Η αδελφή νοσοκόμος και η κοινωνική αποστολή της». 1964).

Και γράφει ο αείμνηστος καθηγητής και ακαδημαϊκός Γερουλάνος: «Η Άδελφή Νοσοκόμος δια της επιδειχθείσης προς τον πάσχοντα αγάπης κατά δυσχερή περίοδον της ζωής, την οποίαν ούτος διήλθεν, συμβάλλει προς ανάδυσιν από της νόσου ενός πνευματικά ανανεωμένου ανθρώπου. Το παράδειγμα της αυταπαρνήσεως, της θυσίας του ιδίου εγώ χάριν του πάσχοντος συνανθρώπου δέν μένει άνευ αποτελέσματος. Όταν ο αναρρώσας είδε την ιδίαν αυτού ζωήν εις άμεσον κίνδυνον και αισθάνεται ότι διεσώθη δια της επιδειχθείσης προς αυτόν αγάπης,

ουδέποτε θα λησμονήση τουτο. Άδιαλείπτως θα επενεργή ύποσυνειδήτως αίσθημα ευγνωμοσύνης, το όποιον θα καθοδηγή αυτόν εις όλας αυτού τας σχέσεις προς τον συνάνθρωπον. Δια της επιδειχθείσης αγάπης εις μίαν κρίσιμον περίοδον της ζωής αναδύει ένας καλύτερος άνθρωπος. Προς τουτο έχει πολν περισσότερας δυνατότητας να συντελέση ή Άδελφή Νοσοκόμος παρά ο θεράπων Ίατρος, διότι αυτή εύρίσκειται πλησιέστερον του πάσχοντος, έρχεται εις στενωτέραν μετ' αυτού έπαφήν, αντικαθιστά την μητέρα, την σύζυγον, την αδελφήν».

Αυτός ήταν ο αείμνηστος καθηγητής Μ. Γερουλάνος και αυτές οι ιδέες του για την αδελφή νοσοκόμο. Και τα βιβλία του: «Η Ίατρική από πνευματικής επισκοπήσεως» (Άθήναι 1956, εκδόσεις «ή Δαμασκός» — το όποιον και έχρησιμοποιήθη κατά την σύνταξη του παρόντος άρθρου), και: «Ψυχικαι επιδράσεις ως νοσογόνος παράγων» (εκδόσεις Κ. Κακουλίδη) δέν πρέπει να λείπουν από την βιβλιοθήκη κανενός ιατρού που σέβεται το λειτούργημά του και καμιάς αδελφής που θέλει νάναι αντίξια της μεγάλης της αποστολής.

ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΑΔΕΛΦΑΙ

Ἐργασθῆτε μὲ φανατισμὸν διὰ
τὴν διάδοσιν καὶ ἐνίσχυσιν τοῦ
περιοδικοῦ

« ΕΛΛΗΝΙΣ ΑΔΕΛΦΗ »

Εἶναι τὸ δημοσιογραφικὸν ὄργανον τοῦ Ἐθνικοῦ Συνδέσμου Διπλωματούχων Ἑλληνίδων Νοσοκόμων (Ε.Σ.Δ.Ε.Ν.), ποὺ ἀγωνίζεται διὰ τὰ δίκαια τοῦ κλάδου.